

TÜBİTAK

**PROJE TEŞVİK VE DESTEKLEME
ESASLARINA İLİŞKİN YÖNETMELİK
UYARINCA DESTEKLENEN
PROJELERDE UYGULANACAK FİKRİ
HAKLAR ESASLARI**

ŞUBAT-2009

1001 Projelerinde Fikri Mülkiyet Hakları

Projelerde ortaya çıkan fikri haklar ve hak sahipliği konusunda yönetmelikte değişiklik yapılmış ve esaslar hazırlanarak detaylı bir düzenlemeye kavuşmuştur.

- Proje Teşvik ve Destekleme Esaslarına İlişkin Yönetmelik 27.04.2007 tarih ve 26505 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik Değişikliği ile değiştirilmiştir.
- Yönetmelik değişikliği ile daha önce kabul edilen **TÜM HAKLARIN TÜBİTAK’ A AİT OLDUĞU** fikri hak sahipliği usulü değiştirilmiş ve belirli şartlara uygun davranan proje personelinin, projeler esnasında veya sonucunda ortaya çıkan fikri hakların sahibi olması yolu seçilmiştir.
- “PROJE TEŞVİK VE DESTEKLEME ESASLARINA İLİŞKİN YÖNETMELİK UYARINCA DESTEKLENEN PROJELERDE UYGULANACAK FİKRİ HAKLAR ESASLARI”, Bilim Kurulunun 03.03.2007 tarihli ve 151 sayılı toplantısında kabul edilerek yürürlüğe girmiştir.

YÖNETMELİK

- **MADDE 8** – Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu tarafından desteklenen projelerin yürütülmesi esnasında veya sonucunda ortaya çıkan **eser, buluş, endüstriyel tasarım, entegre devre topoğrafyaları ve teknik bilgi gibi her türlü fikri ürün üzerindeki haklar**, konuya ilişkin esaslarda aksine bir düzenleme bulunmuyorsa **proje yürütücüsüne** aittir.
- TÜBİTAK, bu projeler sonucunda ortaya çıkan buluş, endüstriyel tasarım, entegre devre topoğrafyaları ve teknik bilgi gibi her türlü fikri ürüne ilişkin fikri mülkiyet hakları üzerinde **sınırsız, geri alınamaz, münhasır olmayan bedelsiz bir lisans hakkına sahip olur.**

YÖNETMELİK

- Projenin sonucunda 5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı **Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında bir eserin ortaya çıkması durumunda**, proje yürütücüsü TÜBİTAK'a, 5846 sayılı Kanunda düzenlenen **bütün mali hakları (işleme, çoğaltma, temsil, basım, yayım, dağıtım) kapsayan basit ruhsatı** sağlamakla yükümlüdür.
- Fikri hakların TÜBİTAK'a ait olduğu durumlar, proje yürütücüsünün yükümlülükleri ve diğer hususlar, esaslar ile düzenlenir.

YÖNETMELİK

- Fikri mülkiyet haklarının **Kuruma ait olduğu hallerde**, bu hakların ekonomik olarak değerlendirilmesi sonucunda elde edilecek gelirin en fazla **yüzde ellisi TÜBİTAK tarafından fikri ürün sahibine verilir**. Bu oran Başkanlık tarafından belirlenir.
- Proje yürütücüleri, **projenin TÜBİTAK tarafından** desteklendiğini belirtmek kaydı ile, yurtiçinde veya yurtdışında araştırma ile ilgili **makale yayımlayabilir ve tebliğ sunabilirler**.
- Ancak projenin **TÜBİTAK tarafından ya da TÜBİTAK ile işbirliği halinde yürütüldüğü** yönünde açıklama yapılamaz, bu şekilde anlaşılacak ifadeler kullanılamaz.

YÖNETMELİK

- Yayınlanmak üzere kabul edilen makalelerle, sunulan tebliğlerin bir örneğinin ilgili Gruba gönderilmesi zorunludur.
- Gizlilik gerektiren hallerde ve fikri ürün üzerindeki hakkın kazanılmasının tescil koşuluna bağlı olduğu durumlarda **fikri ürünün içeriği ile ilgili herhangi bir yolla kamuya bilgi sunulamaz.**
- Koşullara uyulmaması halinde doğacak zararlardan yayım yapanlar **sorumludur.**

ESASLAR

GENEL KURAL

- Bu Esaslarda veya bu Esaslar kapsamındaki proje destek programlarının özel düzenlemelerinde aksine bir hüküm olmadıkça ve bu Esaslara uygun davranılması halinde, desteklenmesine karar verilen projelerin yürütülmesi esnasında veya sonucunda ortaya çıkan Fikri Ürün üzerindeki Fikri Mülkiyet Haklarının tamamı, Fikri Ürün Bildirim Formunda belirtilen oranlar dahilinde Proje Personeline ve/veya Bursiyere ait olur.

ESASLAR

HAKLARA SAHİP OLMA ŞARTLARI

HANGİ PROJELERE-HANGİ FİKRİ HAKLAR UYGULANACAK

- Proje sonucunda ortaya çıkan Fikri hakkın, Esasların yürürlüğe girdiği tarih olan **3/3/2007** tarihi itibariyle **henüz tescil başvurusu yapılmamış** olmalıdır.
- Fikri hakkın ortaya çıkması üzerine **en geç sonuç raporu ile birlikte, Esasların yürürlüğe girdiği tarihten önce projesi sonuçlanmış olup henüz tescil başvurusu yapılmamış fikri ürünler** bakımından ise **Esasların yürürlük tarihinden itibaren 1 yıl (03/03/2008) içerisinde**, Fikri Ürün Bildirim Formu TÜBİTAK'a sunulmalıdır.

ESASLAR

HAKLARA SAHİP OLMA ŞARTLARI

- Haklara sahip olacak kişi veya kişiler Türk vatandaşı olmalıdır.

ESASLAR

HAK SAHİPLİĞİNİN DEVAMI ŞARTLARI

HAK SAHİPLERİNİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- TÜBİTAK tarafından talep edilmesi halinde haklar üzerinde TÜBİTAK lehine inhisari olmayan (*), ücretsiz ve geri alınamaz bir lisans hakkı sağlamak ve hakkın tescili için gerekli işlemleri yapmak.

ESASLAR

HAK SAHİPLİĞİNİN DEVAMI ŞARTLARI

HAK SAHİPLERİNİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- Fikri Ürünün uygulamaya aktarılmasını kolaylaştırılmak amacına yönelik olarak, talep edilmesi halinde **alt lisans verme hakkını tesis etmek.**

ESASLAR

HAK SAHİPLİĞİNİN DEVAMI ŞARTLARI

HAK SAHİPLERİNİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- Fikri Ürün Bildirim Formunda sunulan Fikri Ürün üzerindeki hakkın kazanılması tescile bağlı olan bir hak işe, **ulusal veya uluslar arası tescil başvurusunu Fikri Ürün Bildirim Formunun sunulmasından itibaren 3 ay içerisinde yapmak.**
- Fikri Mülkiyet Haklarının kendi adına **tescili için gerekli işlemleri yapmak, ve bunlara ilişkin her türlü ulusal/uluslar arası başvuruyu ve sonucunu, tescile yetkili merci tarafından kendisine yapılan bildirimden itibaren makul bir süre içerisinde bildirmek.**

ESASLAR

HAK SAHİPLİĞİNİN DEVAMI ŞARTLARI

HAK SAHİPLERİNİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- Kanunlarda öngörülen koruma sürelerinin sonuna kadar **hakkın devamını sağlamak, hakkın devamı istenmiyorsa bu durumu korumanın devamını sağlayacak makul bir süre içerisinde (yıllık ücret ve yenileme ödemeleri için vade tarihinden en az 1 ay önce) TÜBİTAK'a bildirmek** ve TÜBİTAK tarafından talep edilmesi halinde, hakları TÜBİTAK'a devretmek.
- Fikri Mülkiyet Haklarını, TÜBİTAK'ın yazılı izni olmadan **3. kişilere devretmemek ve inhisari lisans vermemek.**

ESASLAR

HAK SAHİPLİĞİNİN DEVAMI ŞARTLARI

HAK SAHİPLERİNİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- Haklarının kendisi veya diğer hak sahibi kişilerce kullanıma ilişkin raporu Fikri Ürüne ilişkin tescil başvurusundan itibaren **iki yılda bir olmak üzere** ve ilk on senelik süre için TÜBİTAK'a sunmak ve periyodik raporların dışında Fikri Mülkiyet Hakkının koruma süresi içerisinde kullanıma ilişkin değişiklik olması durumunda da TÜBİTAK'a derhal yazılı bildirimde bulunmak.
- Fikri Mülkiyet Hakkının kazanılmasının tescil koşuluna bağlı olması durumunda, **hakkın tescilini engelleyici nitelikte, Fikri Ürünün içeriği ile ilgili herhangi bir yolla kamuya bilgi sunmamakla** ve üçüncü kişiler tarafından bilgi sunulmasını engelleyici tedbirleri almakla,

ESASLAR

HAK SAHİPLİĞİNİN DEVAMI ŞARTLARI

HAK SAHİPLERİNİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- Fikri Mülkiyet Hakkının korunması için gerekli önlemleri almak.
- Fikri Ürün Bildirim Formunu gerçeğe uygun bir şekilde doldurmak ve bu Esaslarda belirlenen usullere uygun olarak süresi içinde gönderilmesini sağlamak.

ESASLAR

TÜBİTAK'ın İnhisari Lisans Hakkına(*) Sahip Olacağı Haller

- Fikri Ürünün, Hak Sahipleri veya lisans sahipleri tarafından makul bir süre içerisinde ve TÜBİTAK tarafından kabul edilebilecek haklı bir sebep olmaksızın **ticarileştirilmemesi, kullanılmaması veya kullandırılmaması,**
- Fikri Ürünün, **kamu düzeni, milli güvenlik, askeri güvenlik veya ülke menfaatleri aleyhine kullanılması,**
- Fikri Ürüne, **ulusal sağlık ve güvenlik ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla ihtiyaç duyulması.**

1001 Fikri Haklar Sürecine İlişkin Soru ve Cevaplar

ESASLAR

- Soru : Projesinde bir fikri ürün ortaya çıkan ve bu fikri ürün üzerinde hak sahibi olmak isteyen proje yürütücüsünün ilk olarak yapması gereken işlem nedir?
- Cevap : Hakkın sahibi olmak isterse Fikri Ürün Formunu “Haklara Sahip Olmak İstiyorum” kısmını işaretleyerek TÜBİTAK’a iletmelidir.

ESASLAR

- Soru : Proje personelinin fikri ürün üzerindeki hak sahipliği oranları nasıl belirlenir?
- Cevap : “Fikri Ürün Bildirim Formu”nda yer alan hak sahipliği oranına ilişkin boşlukta yer alan rakama göre belirleme yapılır.

ESASLAR

- Soru : Fikri Ürün Bildirim formunu kimler imzalamalıdır?
- Cevap : Fikri Ürün üzerinde hak sahibi olduğu beyan edilen bütün proje personeli ve bursiyerler tarafından imzalanmalıdır.

ESASLAR

- Soru : Fikri Ürün Bildirim formunda haklara sahip olmak istenilmediği beyan edilirse nasıl bir yol izlenir?
- Cevap : Söz konusu ürüne ilişkin olarak İlgili grubun yaptığı inceleme sonucunda bir patent başvurusu yapılması konusunda bir kanaat oluşursa, patent başvurusu yapılmasına ilişkin Başkanlık'tan alınacak “olur”, buluşun TÜBİTAK adına tescil işlemlerini başlatması için TÜBİTAK Fikri Haklar Ofisi'ne gönderilecektir.

ESASLAR

- Soru : Fikri Ürün Bildirim Formunu düzenleme yetki ve görevi kime aittir?
- Cevap : Projenin idaresinden sorumlu olan Proje Yürütücüsüne aittir.

ESASLAR

- Soru :Fikri Ürün Bildirim Formunun (Haklara sahip olunmak istendiği bildirilerek) TÜBİTAK'a sunulmasından sonra izlenmesi gereken yol nedir?
- Cevap : TÜBİTAK tarafından kendisine başvurusunun uygun olduğunun bildirilmesi üzerine Proje Personeli ve varsa Bursiyer, fikri hakkın kendi adına tescili için süreci başlatır ve takip eder.

ESASLAR

- Soru :Kendi adına tescil ettiren hak sahiplerinin tescil masraflarının karşılanabilmesi için yararlanabilecekleri bir TÜBİTAK programı var mıdır?
- Cevap : Ortaya çıkan fikri ürünün patent olması durumunda ve bu desteğe ilişkin şartlara uyması koşulu ile “1008 Patent Başvurusu Teşvik ve Destekleme Programı”na başvurulabilir.

ESASLAR

- Soru :Fikri hakkın TÜBİTAK'a "Fikri Ürün Bildirim Formu" gönderilmeksizin proje personeli tarafından kendi adlarına tescil işlemlerinin başlatılması durumunda ne olur?
- Cevap : Esasların 6. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca hakların TÜBİTAK adına tescili için ilgili grup tarafından yeterli kanaat olduğu takdirde hukuki süreç başlatılır.

ESASLAR

- Soru :Bir projede birden çok fikri ürün ortaya çıkması halinde nasıl bir yok izlenmesi gerekir?
- Cevap : Her bir fikri ürün için esaslardaki süreç izlenmelidir.

ESASLAR

- Soru :Projelerde 5846 sayılı “Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu” anlamında bir eser ortaya çıkarsa nasıl bir yol izlenir?
- Cevap : Ortaya çıkacak eserin niteliğine göre iki farklı yol izlenir;
 - Bir bilgisayar yazılımı veya bunun kaynak kodunun ortaya çıkması halinde fikri haklar esaslarındaki süreç aynen uygulanır.
 - Başka bir eserin ortaya çıkması halinde 5846 sayılı Kanun ve TÜBİTAK Mevzuatı uygulanır. TÜBİTAK adına tüm mali hakları kapsayan basit ruhsat sağlanır

ESASLAR

- Soru :Fikri ürünün tescilinden sonra takip edilmesi gereken süreçler nelerdir? Bu süreçlerin izlenmesi hususunda TÜBİTAK'a karşı kim sorumludur?
- Cevap : Tescille sağlanan korumanın devamını sağlamak, hakları TÜBİTAK'ın yazılı izni olmadan 3. kişilere devretmemek veya onlara inhisari lisans vermemek, kullanım raporunu ilk 10 senelik sürede 2 yıllık aralarla ve kullanıma ilişkin değişiklik söz konusu olduğunda derhal TÜBİTAK'a sunmak, hakkın korunması için gerekli önlemleri almak, tescil sonuçlarını TÜBİTAK a bildirmek başlıca yükümlülükler olarak sayılabilir.

Bu yükümlülüklerin icrası hususunda Proje Yürütücüsü TÜBİTAK'a karşı sorumludur.

ESASLAR

- Soru :TÜBİTAK, tescilden sonra kullanıma ilişkin rapor talep ediyor. Bu raporda hangi hususların belirtilmesi gerekiyor?
- Cevap :Fikri haklar esasları, proje personeline ve/veya bursiyere belirli şartlara uymaları koşulu ile bırakılmaktadır. Kullanım tarzı ve şekli, bazı hallerde hakların TÜBİTAK'a devredilmesi gerekliliğini ortaya çıkarabilecektir. Bu hususların takibi, gönderilecek olan raporlar ile sağlanacaktır.

Bu raporlarda fikri hakka ilişkin olarak yapılan her türlü işlemin bildirilmesi ve hakkın nasıl değerlendirildiği açık ve ayrıntılı bir şekilde anlatılmalıdır.

ESASLAR

- Soru : Hak sahipliği hususunda uyuşmazlık çıkması halinde nasıl bir çözüm yolu izlenecektir?
- Cevap :

Hak sahipliği oranlarını belirleme hususunda projenin idaresinden sorumlu Proje Yürütücüsünün beyanına itibar edilir. Hak sahipliği oranlarına itiraz eden veya hak sahibi olarak gösterilmeyen proje personeli ve/veya bursiyer, bu konudaki iddialarını mahkeme nezdinde ileri sürebilir. TÜBİTAK, bu uyuşmazlığın tarafı değildir.